

४१०/३ २०

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे.

—: इस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४१०/३ / पु. २९ (४९०)

ग्रंथ नाम इतिहास विजय.

विषय कथा पुराणे.

(1)

अक्षरान साहस्य.

विनति के यशुपुत्री, नानादां भगन वरुसाय्य वद, प

वा० भंगन. नदीय शोकाया या वागतां विरधारथां छे

ते उपर भाष्य कृतंय विनियोगेन बहला यशरी भंडप

नी शोका वर्षरथो- मन्वाराभा विष्युपंथन नरशुपंथना

परभां—

शानभाहस्य गोपालराव क्षरी देशपुत्र.

(2)

अथ द्वारकां विजे प्रारंभ सोळासहस्रसदनीयदुराजनादे संकि
तिता रककरुनिजगातनादे वंदुनियांपदशिरीवरदातयाचे वर्णनि
तेगुणगणामृतदातयाचे १ भोमासुरावधुनियांरणसंगवाते स्त्रीवृं
दषोडशसहस्रअनंगनाते दारावतीपुरीसदेउनिदिव्ययाने त्याधा
डिल्यानृपसुताअजिअव्ययाने २ येकेघडिसचिधरीसकळाकरीते
आत्माचेजाजडजीवासकळाकरीते जेभूमिपुत्रमुरुदैत्यवराह
रीते सोळासहस्रनवयानवराहरीते ३ सोळासहस्रवरहीजळ
जाक्षजाजा तेकायसेअजिअशकाअथोक्षजाजा सस्त्रीकषोडशा
सहस्रचिदेवदेवे केलेविवाहसंमयीवसुदेवदेवे ४ देवकीप्रतिग
हीवरमाय जोजगांतनवरावरमाय तोचीहिप्रतिगहीवेनराहो
जोमनिंरुणतिमानवराहो ५ वरबापहीप्रतिगहीवसुदेवे प्रति

(3)

मंदिरीसकळरूपहिदेवे यदुवीरआसअवघेप्रतिगेही हरीदाखवीइतर
लोकउगेंदी ६ जेशीपुरोहिततेविमुकुंदजाजा जेसावधानमृणतातित
याअजाजा येकाचलगतसमईअवघ्याकरीतो हेतेधरीजगहिजोनिमि
षंकरीतो ७ मोजितांदशशुतेदिअष्टके मंदिरेंसकळमंगळाअष्टके
व्यापिलीप्रभुगुणामृताक्षरी व्यासजेविरितोक्षराक्षरी ८ गजतीवि
जचितेशुभतादी अन्यमोन्यपरबदीजनदी मंगळत्वशतिरत्ननसा
हे मंगळप्रदकथापरिसादे ९ नरकअद्वयपाशकजोहरी वरीतयांपु
वतीसतोहरी विजतयाचसुमंगळष्टकी रमतितेविजगीचअभीष्टकी
१० दुर्गेसर्वचुराकरीसहसुरामर्दिनिभोमासुरा निर्दालीअसुरासुखीक
रीसुरासाधूजनाभुसुरा भोमाचाकुमरासमर्दिनिधराजाउनीत्याच्याघ
रा धाडिखात्मपुरास्त्रीयानिजपुत्रासोळासहस्रावरा ११ भौमक्षाधिप

(3A)

नीस्त्रियांकुळपती सोळासहस्रासती आंणीसौर्यगती हरुनिकुमति तो पा
वलाश्रीपती बुद्धिदैत्यपती वधुनियुवति धाडीखदेहाप्रती त्यातेदारवती
मध्ये हरिअतिप्रमेवरी येरिती १२ श्रीमदारवती पतिखगपतिखगपति
स्कंधीबसेंश्रीपती वामाकीसुदति अळं हस्तवति श्रीसत्यभामासती एवं
दैत्यपती वधुनियुवति सोळासहस्राहती आंणिहंसगतिवरियडुपति
नांमेचिजादेगती १३ रूक्मादिअनुजासमुद्रतनुजादेपत्ररामानुजा
धाडीगुप्तअजासमीपनृपजानामसुदेवादिजा तेकांश्रीगिरीज्यागहीस्वस
हजा आंणीसुधासिंधुजा मर्दिअश्रुगजा चमुनिजभ्रुजा वीर्यहरीपद्मजा १४
भावाच्या मरणी मुकुंदकरणी सत्राजितेष्ठापुनी घाली आळजनी सीमंत
कमणीनेलाफुणेंचौरुनी रूक्षाच्यासदती वनिद्रुडकुनी आंणिहरीत्या
क्षणी प्रायश्चीतमनी करीसहमणी श्रीसत्यभामार्पणी १५ माझारामध

णोयदुत्तमपणी आलानजाणेघृणी शोबेत्यासरणी कळेनिकरणी पाइंस्वचु
 डामणी अपिश्चीचरणीस्यमंतकमणी तोजांबुवान्मजुणी वंदीपायवणी
 पदांबुजधणी येवृक्षकंन्यार्यणी १६ काळीदीयमुनाफणी इमेदेनावांचु
 नितेअंगना अन्यातेवरीनामृणु निवचनायाबोलीली अर्जुना आलीवृ
 क्षमनागजेद्रगमना आंणुनिचंज्ञानना पादुनिसदनावरी सुनयना आंनं
 दसर्वाजना १७ आतेचापतिजेअवतिनपतितकन्यकाश्रीपति जाणे
 निस्वरतिस्वयंवरगतिश्रीमित्रवंससाते आणीदारवतीप्रतीक्षितिपती
 जिकोनिजेवर्जिति भाउदुष्टमतीतिचपरततीदुर्योधनाचेव्रति १८ व
 ज्ञाचेदिसतिबइलअसती बांधेतयाहेसति कन्यायाग्नजितिमृणंक्षिति
 पतिदेईनऐसाव्रति बांधेविस्वपतिमृणो नि सुमतीअपिसुतायाप्रति आं
 णीदारवतीप्रियेसन्पतिजिकोनिमार्गिकिति १९ आतेचीदुहितातिच्या

(1A)

निजहीताजणौनिमातापिता भागुत्याचमता धरुनिविहीतामार्गिचि ते सुस्त्री
ता देतीकोचरीतास्मरोनिजनिता पावेगतीतवता तोरुविस्वपिता करुनि
जसुता भद्रासती सुव्रता २० कोण्ठीयेक करी धनुष्यचधरी जेसज्जकोण्ठी
करी एवं भूपवरी नराजकुमारी जे विधिलाया परी त्याचापेंचि हरी स्वयंवर
वरी लक्ष्मि निरीवरी वीधीमसवरी तथा सुनवरी श्री लक्ष्मणा सुंदरी २१
त्याचाचि वीवाहीक मंगळाष्टके गति विवाह दिज मंगळाष्टके हे आयके
माधवदेव सुदिजा सोळासहस्रावधि देव सुदिजा २२ ज्या मंगळ मंगळ
याजनाचे चरी त्ते रम्य निरंजनाचे भावे असे वणि ति मंगळाला मुखें
जयाचार सहा गळाला २३ सावधान हरी संतरक्षणी त्यासी देन कधि अं
तरक्षणी सावधान मृणति दिज न्मते यानिमित्त असी बुदिज न्मते २४
अंतिचे घडिस अंबुजे क्षणी अंतरी बुडवि अंबुजे क्षणी कामिनि बुडवि

वा (5)

३

तिमनासत्यामानिति सफळकामनासत्या २५ जडत्वभांतिचेकपटपटस
रलेअंत्रपाटती दिसेसंवितंतुप्रगटनयनीनिष्कपटती सहस्रेसोळा
हीप्रकृतिवरितीसत्यतिसत्या अनन्याचीत्थक्तीवरीतिसगुणाश्रीपति
सत्या २६ माइकाकपटअंत्रपाटते वारितीयुवतीनिष्कपटाते आत्म
तंतुशतधाचपाहाती अक्षतामणिमयाकितहाती २७ भांतिअंतर
पटाविरहाते चारीतांमगपरस्परहाते अक्षताचीशिरीअक्षतामोते
अर्पितातिनचलानगमोते २८ जडत्याचतुर्वक्रअष्टाक्षताते स्त्रियाच्या
शीरीअर्पिलेअक्षताते तईगुणतिनादवाद्यातनाना विजिमंत्रगंधर्वघं
दीतनाना २९ मृदंगादीनानाध्वनिगायनाचे सुरस्त्रीनटीघंटादीगाय
नाचे दिशाव्यापित्यासर्वहीअंबराच्या अज्ञानादलग्नातपीतांबराच्या
३० मुक्ताफळातेविजअक्षताते श्रीकुंकुमेरंगुनिअक्षताते करुनियां

(5A.)
अपितीवेदवादी तेपादतीकौत्कयादवादी ३१ लाधल्यानवरीयादरीलाज्या
होमितिसकळसु सुदरीलाज्या हस्तहस्तकमळीयुवतिचे श्रीपतिधरिनि
तंबवतीचे ३२ द्याकारदेधनदवैसुनिदक्षणाते संतोषवीनवरीयाकम
केक्षणाते हातवदेउनिदरीपणसत्याना धाडीदीगांतवरीतोदरीत्या
सत्याला ३३ कामेकरीदशशनाक्षदरीसमोर देखुनिन्यकरीजेविघ
नासमोर सर्वांगलोचनमयुरसुरंवाचा घेलाभमेघतनुहृष्यहृपासा
चा ३४ जेतेगृहीमणिमयाकविवादादी जोतोअदरसुरदेववराह
निवेदी गातिमुकुंदगणगायकसारवेदी कोजेतसेसवनमुर्तिधरुनि
वेदी ३५ सोळासहस्रसदनीदरीभोजनाते अन्नेसुधामयचतुर्विधभो
जनाते स्त्रिरूपदेधरणिआंणिरवअन्नपूर्णा सर्वांतवांटुनिदीवाटितअ
न्नपूर्णा भाज्यासाटिभरीतयातहीपरीरांधुनीशाकंबरी पात्रंतेचीक

रोधरीतडुपरीवाटिस्रशाकंबरी वामाकोनवराघराप्रतिहरीदिव्यास
 नाउपरी त्यांतदेअमरीअसेंसुखकरीवाडुनिकेशिंबिरी ३७ पात्रेंसु
 वर्णमणिनिर्मितविस्वकर्मा सांडुनियारवितयानिजशिल्लिकर्मा वैसाव
 याजडितपाटपुढेंचवाया सायतळोइतरवैसुनिआंचवाया ३८ गंगा
 स्वयेंमूर्तिमतिजनाला देवारिजेवैसतिभोजनाला स्नानेजिच्यामुक्तीअ
 जीवदावी तेनीरपाहेयडुविरसावा ३९ संतोषहोहरिचियापदसार
 सातें भावेंअशावरुणघेठुनिसारसातें वाटिजिभेसोरुचिदेवरविज
 नाच्या ऐसागतीरसपतीकरीभोजनाच्या ४० सद्यपक्करसजैगिरि
 जातें आंणिदेधरणिवाटितजातें सर्करादिकदळाम्बरसाचा दाखवि
 वरुणआदरसाचा ४१ श्रीकांमधेनुपुरविजनवारसातें स्त्रीमूर्तिद्वौउनि
 घृतादीकवारसातें दुग्धादितेजडीतपात्रकरुनियाली वाटावयाभुव

(6A)

नसुंदरतेनिघाली ४२ सायआणिकदद्यादुधताका वाढीतेमदनकेतपता
का देसूरूपरसजेरसीकाजी जीपुठेंरतिदिजेरसीकाजी ४३ जेशक्रदुर्ल
भर्तसेनिजतक्रवाढी नासुनिजेअरुचीदेसुरुचीसवाढी पंक्तीतयामघ
मघाटीकरीतयाची वाढीविभूतअसोदयदुरजयाची ४४ ब्राम्णाध
णिमुखीमोटकाची दक्षणाअमोतसोनटकाची तारकागणितिभूमि
दिसेना मोहरिदिउदरांतधसेना ४५ नघाअग्नीदेउनियांउषपाणी
मनुष्याकृतिनेंअदोपात्रपाणी ज्यादेतिसर्वस्वदीआचवाया असायासि
देउनितेथेंचवाया ४६ जसीमेघचक्रातसौरामीनिची असीदृष्टरूपीप्र
भाकांमिनिची हरिशामगोन्यास्त्रियात्यासुवर्णा विवर्णत्वदेतिसवर्णसुव
र्णा ४७ तैलंगकर्नाटकगुर्जराते करुडकौलापुरनिर्जराते आनंदगो
दातटिच्यादिजाला वधुवरादेखुनिपूर्णजाला ४८ तांबुळदेपतिशशां

वा

५

(७)

कवनस्पतिचा जोकांस्वयेंचिमनसर्वजगत्पतीचा सर्वत्रदोदिलगणाधिपवे
त्रहस्ती कामेकरीनरतनुमुखजेविहस्ती ४९ निरोपदेत्यासचतुर्थदोमी
रूणेंहरीकीतुमचाअहोमी श्रीमूर्तिदोदेपुरुषोत्तमोते तसीनविप्राप्रि
यजेविमाते ५० देविजांहरिनिरोपजेक्षणी प्रेमअंबुभरीअंबुजेक्षणी
वंदीतांपरजगगुरुनिघे जोकिरीटहीनसावरुनिघे ५१ प्रेमविकळप
दांबुरुदाते मस्तकीधरीनगगुरुदान ब्रंभक्तिमगुणार्पणदावी श्री
तितेकितिरुणुनिवदावी ५२ विवाहलाकांतअलोकरीति करीतसीलो
कनसेकरीति जेवामनध्यानपथेंचिपाहे वणितियाचिचअसोळपाहे
५३ एवंयथायोग्यचिसर्वलोका दाउनियांलेशह्यपावलोका निरोपगावि
दतयाजनादे सोळासहस्रीयदुराजनादे ५४ सोळासहस्रसदनीनिजदे
हकेले ज्याच्याकथामृतरसाजनहेभ्रकेले हादारकाविजयनामकही

(२४)
हरीतो दिव्यप्रबंधकरीतोभवजोहरीतो ५५ वारकाविजयकाव्यजयांत
स्वामिनेविजयकाव्यजयांत हाविवाहविजयप्रभूलाहो अर्पिलाहरिकथा
मृतलाहो ५६ इतिवारकाविजयप्रथमप्रकरण १
सोळासहस्रयुवतिघटिकेविमाजी रूपंकरुनितितुकीतितुकासमाजी
श्रीहृषीकेशजीवरुनित्यातअनादीशांत स्वामीवसेरुणुनिकीर्तिदाहादि
शांत १ हेकीर्तिगातांसुरगायकानी श्रीनारदेआईकिलीखकानी येवा
रकेविस्मितचित्रजाला पादुमणंत्यापुरुषाअजाला २ सोळासहस्रयु
वतिसहीयेकलाहो येकेघडोसदरोहहरीकेविलाहो नादेकसातितुकी
यासदनीसदाहा पाहोदीशासकळवणितिज्यासीदाहा ३ परमकौतु
कमानुनियेमुनी प्रतिगहोहरीदर्शनेनेमुनी गगनपंथधरुनिचधाव
ला त्वरीतमुक्तीपुरीप्रतिपावला ४ जयामस्तकीवाजतिब्रंरुविणा ह

(४)
शिवे गुणी मिश्रवाणि प्रविणा प्रभुचे सुखोदो उ निकांतीनाचे नवे नित्ये सो
दळे कीर्तनाचे ५ तो नारद वारवति सपाहे की स्वर्गशी भे स करी कृपा
हे समृद्धि देखें जनसंपदा सो घरो घरी आंणी ही मादी दासी ६ वारकेत
अतिरम्य मळे हो श्रीजयाति लकधि न मळे हो पुष्पिते उपवने मुनि लक्ष्मी
मौजिता न धरति शत लक्ष्मी ७ विहाग ज्यात उदंड अखंड जी मधुरता व
दीजे जिही अंड जी कुंसुमित प्रसुंदर साजती फळ भेरें चलवोनी विरा
जती ८ सरोवरे निर्मळ निरज्याचे को ज्या मधे कानन नीर ज्याचे तथा
अजीवणिल कोण पया जेथें असं पय करुनि पया ९ पराग नीरी नव
पंक ज्याचे कस्तुरी धिः कारिति पंक ज्याचे देखु नित्या मुक्त पुरी जळाला सं
सार संताप असे जळाला १० अन्य सर्व उपमा भ्रमरा दो पंक जे मुनी मना
भ्रमरा हो वारका पति पदे दीसति जे सनी धरी अना दीसति हो ११ हरि

(8A)

पदीपमपद्मसरोवरी परमहंसमुनीप्रसरोवरी दिसतिहंसहोसावीकसा
जीरे वसतिलाभदुज्यानअसाजीर १२ हरोपदाहृतिनेअसीसारसी प्र
भुपुरिततयाजळसारसी लज्जुनिआवडोलौकिकसारसी वसतिमां
डोयलोविजसारसी १३ सांडिलाकुसुमयंभ्रमरानी वारकाजळरूही
भ्रमरानी जेरितिमुनिमनेमधुपानी हृष्यपादकमळीमधुपानी १४
हृष्यपादकमळीनरसाचा स्वरतोवनरवानरसाचा वांनरादीकही
राघवतारी हातरेनकवणंअवतारी १५ निर्माणज्यानैविधिग्रांभुकेले
त्याकारणेलोचनहेभुकेले त्याचीपदाज्वंविपाहावयाला त्वरादुजा
नप्रोयभावयाला १६ असेंसर्वगईजरीहोउदास प्रभुचीपुरोरम्यत्या
नारदास गमेकीहरीचीतनुत्यासवाटे पाहातोउठेप्रेमउल्हासवाटे १७
वारकाविभवजोमुनिलह्नी सांडियासिगणनानवलक्षी उंचशुद्धर

वा (१)

७

जतास्पटिकाच्या चांदण्यारजनिच्याघटीकाच्या १८ चांदण्यातसीतवस्तु
विराजे वर्णतिनिपुणजेकविराजे मौक्तीकासहितचांदवियाची शसित
सिकरीचांदवीयाची १९ भूमित्यातगरिंरत्नमणीची कोदणेंजडितइंद्र
मणीची वाटतेगजरथाश्वरूपाची हेमदीव्यधरीसुंदरयाची २० रत्न
हेमखचितापडशाळ तसभावड अशाचविशाळा पंक्तिरत्नमयहाट
वद्यांची दिप्तिरातिसदिसेदिवद्यांची २१ देखेंअसीचनवलेंमुनीफार
वाटे देखोनिहृष्यगहसौरव्यअपारवाटे दारीउभेसकळदीसुरलोक
पाळा श्रीकांतज्यांतअसतोभुवनैकपाळा २२ देखिलेंहरीचियाभुवना
सी दर्शनकरुनिजेभवनासी त्यातषोडषसहस्रसतीची मंदिरेंहरीचि
येवसतिची २३ कौशल्यतेपरमकीभवबंधनासी कौशल्यतेनअजिजेक
रीबंधनासी कौशल्यवांछितअसेनरराजयाला कौशल्यअर्पूनिभजो

(9A)

यदुराजयाला २४ काव्यांत ज्या कुनर आणिक पुतनारी वणुनि वणि तिज
यांत अपुतनारी तेका क तीर्थ चिकदापिन मानसाचा हंसा चियार मतिही
गतिमानसाचा २५ स्वकौशल्यते विसु कर्मा विशेषे हरीचे गृही सखवी हो
अशेषे गृहे त्यात सोळा सहस्रे समाने असा ही पुरी माजिजे भासमाने २६
सहस्रे जे सोळा यदुपति गृहे त्यात ही मुनि निघेगे का गृही हरी पदर जाला
गिन मुनि निघाला वैकुंठी रुणु मि मुनि लावा टत असें विलास श्रीकांत ही
तिवरी ही हा विअजी असें २७ स्वयंभूतं भश्री मरु कत मणी चै च वर ते फ
ळाच्या ही रूपें स्वचित्त मणी वैडुय वरत मरात्री ही जेथें कि मपीत मको उ
त्तम मणी प्रकाशिते जाणो उदीत तितुके ही दीन मणी २८ शशीची प्रभा
पांट्याचा दव्याला गर्भे विसु कर्मा धितो चांदव्याला जया भोवते वृंद मुक्ता
दिजाचे तिही मोही लेनेत्र मुक्ता दिजाचे २९ चांदव्या करुनित्याच अपारा

तृप्तिमांनितिचकोरडुपारा वृषपादनखचंद्रशुधाते देखतांविद्गबुद्धिदि
 धाते ३० गहातिलहृष्णागराचानिघेतो नभीधुम्रहीमेघमानुनिघेतो सुरवे
 नाचतीदेखतित्यासमोर स्त्रियादांसतिज्याउभ्यात्यासमोर ३१ ज्याकाक
 ण्यावक्रगृहाग्रभागी रत्नांकितात्यातयथाविभागी चकोरपारवतहंस
 पक्षी मयुरहीनेत्रजयायोपक्षी ३२ त्याअंडज्यामाजिचकोरजाती ते
 चांदव्यालागोगृहांतजाती वादेरयवृंदतयाघनाचे विलासमानीशिखी
 वृंदनाचे ३३ इत्यादियाकुशाळनाकरीविश्वकर्मा दाविफुणेजडसचेत
 नविश्वकर्मा संतुष्टहोकिमयोमानुनीदेखसेवा भावेअशाकुशाळहो
 यत्फितसेवा ३४ कौशल्यजेज्यासअसललोकी तेश्रीहरीच्याचवृषा
 वलोकी देणेंहरीचेचतयाहरीते अनर्पितांकाळवृथाहरीते ३५ येरु
 निलाभअधिकाधिकघेपिकाच्या तोयेकपक्कफुणवेनकहापिकाचा

(10A)

देशुमितेकरुतिअन्ननपांणीखातो येरीनतीततरीपात्रनआंणिखातो ३६
उष्टीधुतांअन्ननकायसाचे गताजळीत्यामगवायसाचे समुहधातीनकरा
पिजाती त्याकाकतीर्थाप्रतिहंसजाती ३७ उचिष्टताटातिलअन्नसाचे धु
तांजळीत्यामगवायसाचे समुहतेवेउनिरसजाती नपाहतिशुकहंस
जाती ३८ धनाकारणेंजेपुराधीनवाणी कविनाचवितीवृषादीनवाणी
अहोत्यातअन्योन्यउच्छिष्टसाचे कवित्वजनावाटतितेचिसारे ३९ हरिगुं
णअमृतेजेवाटिलीव्यासदेवे शुकसमजमृदंतेचेचिघेतिसदेवे विविध
मगअसेंतेग्रंथउज्जरसाचे सहजनिघतियाच्यातसदाचारसाचे ४० या
लागिजेकुशळताकरिविस्वकर्मा संतुष्टहोमजरुणेंप्रभुविस्वकर्मा ऐ
वंअसेलकुशळत्वनराजयाला तोतेसमर्पणकरूंयदुराजयाला ४१
मुकुंदाच्यापाइकुशळनसमर्पिकुशळता करीआयुष्याचाव्ययकुशळता

का

(11)

९

विषयता पादातीकौशल्येयदुपतिहतेवांमनमनी तन्हीत्यातेअपिनिज
रितरीविश्रामनमनी ४२ हरीच्यायालीलानवरससुधासारसकळा ह
रितिज्यागातांकुरसभवरोगादोसकळा असोनेहेगोडीरसोकजनहे
साक्षीहरीते अजीजेयाग्रंथीत्रिगुणतरीनांमेचहरीते ४३ नजाणेका
शल्यकिमपिपरीपेटिनियमकी हरीच्यायालीळाहरीचरीचतेचित्र
यमकी तन्हीसर्वग्रंथीप्रतिपदहोअष्टनिहरीला अहकर्त्ताचाअनुसृत
हीसंस्कारहरीला ४४ इतिवारकाविजयदितियप्रकरण २
यानंतरेंनारदस्याअजाला हेरुनिकसाकृतकार्यजाला त्याआयका
श्रीहरीच्याकथारे तरीचयेथेंजरीचित्रपारे सोळासहस्रांतहीपट्टराणी
श्रीरुक्मिणीआदिरमापुराणी आगंस्त्रीयांमाजीहीमुख्यदारा जेकांन
सोडीक्षणत्याउदारा २ आधीतिच्यानारदयेगहाते तोघेउनिचामरदी

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com